

Pro připojení k internetu se dnes nejčastěji používá modem, komutovaná linka a protokoly SLIP (serial link protocol) nebo PPP (point to point protocol). Je to totiž zatím nejlevnější varianta. Zdá se, že dnes dávají poskytovatelé připojení přednost pokročilejšímu protokolu PPP. O jeho základním nastavení už jsme v Chipu psali, takže se dnes podíváme, zda by se složité nastavování pomocí úprav několika konfiguračních souborů nedalo nějak zjednodušit a které programy se dají použít pro práci s elektronickou poštou v OS Linux.

Znovu pošta

S distribucí produktu RedHat 5.1 dostanete hned dva nástroje pro snadnější konfiguraci PPP připojení. Klasický Control panel i *linuxconf* umožňují zadat vše potřebné z jednoho místa pomocí přehledného systému nabídek. Dovolují konfigurovat hardwarová nastavení, IP adresy i způsob dialogu se serverem. Bez znalosti PPP a síťového nastavení se v tom ale stejně těžko vyznáte. Vše, co Control panel a *linuxconf* nabízejí, je přehlednější vyplňování konfiguračního souboru z formulářů konfiguračních programů, ale nesnaží se uživateli jeho práci nějak ulehčit. Bohužel ani další nástroje, které usilují o zjednodušení konfigurace PPP, nejeví jakýkoliv náznak autonomní činnosti.

Když už je PPP spojení nakonfigurované a funguje, je možné se připojit buď ručním spuštěním připojovacího skriptu, nebo z prostředí výše zmíněných programů. To bude vyhovovat pro připojení samostatného počítače. Pokud se připojujete z lokální sítě a modem je na jiném počítači, není to příliš pohodlné. V tom případě vám určitě přijde vhod program *webppp*, který pracuje jako CGI skript na počítači s modemem a dokáže PPP připojit a konfigurovat pomocí WWW stránek.

Protokol PPP slouží jenom k samotnému zpřístupnění sítě a pro práci s elektronickou poštou se používají protokoly POP 3 a IMAP 4. První z nich je starší a "hloupější" než jeho kolega. Umí pracovat jen s jednou poštovní schránkou. Na druhou stranu je také jednodušší a snadněji se implementuje, takže jej podporuje daleko více poštovních klientů. Pokud budete používat jednodušší poštovní klient, který s POP a IMAP pracovat neumí, bude nutné nejdříve poštu nahrát na lokální disk například pomocí programu *fetchmail*.

Další zkratkou, se kterou se v souvislosti s elektronickou poštou často setkáte, je MIME. Díky MIME je možné překonat omezení, která služba elektronické pošty nasbírala za dlouhá léta svého vývoje. MIME má zaručit, že zpráva přenášená elektronicky přes síť systémem původně určeným jen pro přenos textu může obsahovat i data jiného charakteru, například obrázky, filmy, hudbu, nebo data ve formátech vámi používané aplikace. Vzhledem k tomu, že není možné napsat program pracující se všemi typy dat, která se dají v rámci MIME přenášet, v souboru */etc/mailcap* je k dispozici seznam typů MIME souborů, pro které existuje prohlížeč, a současně je zde popis, jak se má daný prohlížeč vyvolat.

Při výběru správného programu pro práci s poštou je nutné brát ohled na technická omezení daná

poštovním protokolem podporovaným vaším poštovním serverem a počítačem. Čím komfortnější je váš poštovní klient, tím více systémových prostředků si vyžádá. Naštěstí je pro Linux k dispozici velký výběr nástrojů pro práci s elektronickou poštou, takže to skoro vypadá, že bude problém si vybrat.

mail

Nejjednodušší klient pro práci s poštou je program *mail*. Umí poštu přijímat a posílat a pravděpodobně bude k dispozici téměř na všech počítačích vybavených jednou z mutací Unixu. Tím jsme ovšem vyčerpali všechny jeho vlastnosti. Víc toho neumí. K normální práci se nehodí ani jeho vylepšená verze *mailx*. Veškerá manipulace s maily se odehrává přes příkazovou řádku a nápověda je k dispozici pouze na vyžádání. Když vám přijde mail v MIME formátu, musíte si ho uložit do souboru a ten potom zpracovat příkazem *splitmail*. Naopak při posílání mailem lze použít *mimencode* pro vytvoření souboru v MIME formátu vhodném pro přenos elektronickou poštou.

Pro starší počítače, které nestačí na provoz v prostředí X Window, jsou vhodné programy pro správu pošty z textového prostředí. Asi nejrozšířenější jsou programy *elm* a *pine*.

elm

elm je zkratka z anglického electronic mail. Byl vyvinut jako náhrada za programy *mail* a *mailx*. Umí toho o něco víc a hlavně nabízí své schopnosti přijatelnější formou. Uživateli poskytuje nápovědu v podobě seznamu právě použitelných příkazů i s jejich stručným vysvětlením. Bohatost nabídky je možné nastavit podle zkušenosti uživatele. Maily se dají třídít do několika složek a lze také používat vyhledávání v textu programu. Uživatel si může vybrat, v jakém editoru bude psát své zprávy.

pine

Program for Internet News and Email (*pine*) umí pracovat s protokoly POP a IMAP a dokáže zpracovávat zprávy v MIME formátu. Textové rozhraní vypadá o něco lépe než v programu *elm*. Byl navržen pro začínající uživatele a usnadňuje jim práci mimo jiné kontextovou nápovědou a vestavěným adresářem. Možností nastavení je také daleko více než v programu *elm*.

X Window

Kdo má rád okénka a myš, určitě si pořídí klient pro systém X Window. Samozřejmě je možné používat i textově orientované programy v terminálovém okně. Výhodou oken je možnost rozdělit činnost poštovního programu do několika na sobě nezávislých oken. Uživatel tak může současně psát mail, prohlížet si doručené zprávy a organizovat je do několika složek. Výběr je zde ještě bohatší než v případě textově orientovaných programů. Základní vlastnosti programů jsou většinou stejné. Umožňují spravovat elektronickou korespondenci pomocí systému složek podobně jako soubory na disku, obsahují adresář a editor zpráv. Většinou si poradí s formátem MIME. Existuje několik poštovních klientů na úrovni textového *pine* a z nich nejznámější je *Netscape*.

Netscape

Kromě surfování po WWW stránkách umí pracovat s elektronickou poštou i s konferencemi (news). Jeho velkou výhodou je, že vypadá na všech operačních systémech skoro stejně, takže poskytne známé prostředí uživatelům jiných operačních systémů. Verze 4 dokáže pracovat s POP i IMAP, dá se dobře konfigurovat a umí si docela obstojně poradit s MIME. Za to si ale nechá zaplatit pořádnou porcí systémových zdrojů. Ze všech dnes zmiňovaných programů je největší. Kromě všeho, čím disponují ostatní popisované programy, nabízí možnost filtrovat příchozí poštu do složek ještě před tím, než si ji přečtete. To se hodí například pro zpracování pošty z elektronických konferencí.

Pokud jste připojeni do internetu stále nebo používáte poštu na lokální síti, máte možnost nahradit funkci filtrů programem *procmail*. Jeho nastavení spočívá v úpravě souboru *.forward* tak, aby se pošta doručovala pomocí *procmailu*. V souboru *.procmailrc* (oba soubory musí být ve vašem domovském adresáři) je uložena sada pravidel, s nimiž se doručený mail porovnává a při jejichž splnění se mail buď uloží do jedné z poštovních složek, nebo se předá externímu programu. Způsob psaní pravidel je docela přehledný, ale přesto to chvíli trvá, než se je naučíte vytvářet. Zatím jsem marně hledal nějakou grafickou nadstavbu, která by to usnadnila.

V lokálních sítích se mohou hodit i programky *biff* a *xbiff*, které uživatele upozorňují, že mu byla doručena nová zpráva.

Doufám, že jsem vám dnes poskytl dost námětů na experimentování se systémem elektronické pošty na Linuxu. Počáteční nastavení není jednoduché a zatím je to věc spíše pro odborníky, ale když to jednou zvládnete, můžete si vybrat z pestré palety poštovních klientů s pohodlným ovládním.

Lukáš Mikšíček